

Bruksela, 14 czerwca 2022 r.
(OR. en)

10229/22

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0191 (NLE)

ENER 304

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	13 czerwca 2022 r.
Do:	Sekretariat Generalny Rady
Nr dok. Kom.:	COM(2022) 293 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DECYZJI RADY w sprawie stanowiska, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej na nadzwyczajnym posiedzeniu Konferencji Karty Energetycznej Traktatu karty energetycznej w dniu 24 czerwca 2022 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2022) 293 final.

Zał.: COM(2022) 293 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.6.2022 r.
COM(2022) 293 final

2022/0191 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie stanowiska, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej na nadzwyczajnym posiedzeniu Konferencji Karty Energetycznej Traktatu karty energetycznej w dniu 24 czerwca 2022 r.

UZASADNIENIE

1. PRZEDMIOT WNIOSKU

Niniejszy wniosek dotyczy decyzji określającej stanowisko, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii na nadzwyczajnym posiedzeniu Konferencji Traktatu karty energetycznej w dniu 24 czerwca 2022 r. w Brukseli, podczas którego przyjętych ma zostać kilka aktów dotyczących następujących kwestii: (i) zmiany regulaminu Konferencji Karty Energetycznej, (ii) cofnięcia statusu obserwatora konferencji przyznanego Federacji Rosyjskiej oraz (iii) tymczasowego stosowania Traktatu karty energetycznej (dalej „TKE”) w odniesieniu do Białorusi i zawieszenie jej statusu obserwatora TKE.

2. KONTEKST WNIOSKU

2.1. Traktat karty energetycznej (TKE)

Traktat karty energetycznej jest wielostronną umową handlowo-inwestycyjną mającą zastosowanie do sektora energetycznego, podpisaną przez UE w grudniu 1994 r., która weszła w życie w kwietniu 1998 r. Traktat zawiera postanowienia dotyczące ochrony inwestycji, handlu surowcami i produktami energetycznymi, tranzytu i rozstrzygania sporów. Traktat ustanawia również ramy współpracy międzynarodowej między 55 umawiającymi się stronami (w tym UE i Euratomem, 27 państwami członkowskimi UE¹, Japonią, Szwajcarią, Turcją, większością państw byłego ZSRR, z wyjątkiem Federacji Rosyjskiej² i niektórych krajów Bałkanów Zachodnich).

TKE powstał pierwotnie jako ramy współpracy międzynarodowej między państwami europejskimi a innymi państwami uprzemysłowionymi, aby rozwijać potencjał energetyczny państw Europy Środkowo-Wschodniej oraz zapewnić bezpieczeństwo dostaw energii dla UE.

Najważniejsze postanowienia traktatu dotyczą ochrony inwestycji, handlu surowcami i produktami energetycznymi, tranzytu i rozstrzygania sporów.

Wszystkie państwa lub regionalne organizacje integracji gospodarczej, które podpisały traktat lub do niego przystąpiły, są członkami Konferencji, która spotyka się regularnie w celu omówienia kwestii mających wpływ na współpracę w zakresie energii między sygnatariuszami traktatu, przeglądu wdrażania postanowień Traktatu karty energetycznej i Protokołu Karty energetycznej dotyczącego efektywności energetycznej i odnośnych aspektów ochrony środowiska oraz rozważenia ewentualnych nowych instrumentów i wspólnych działań w ramach Karty energetycznej.

¹ Włochy były umawiającą się stroną, ale wycofały się w 2015 r. Oficjalnie rząd włoski wyjaśnił, że powodem tej decyzji była potrzeba obniżenia kosztów członkostwa w organizacjach międzynarodowych ze względu na ograniczenia budżetowe.

² Federacja Rosyjska podpisała TKE, ale podjęła formalną decyzję, by go nie ratyfikować.

Konferencja Karty Energetycznej zapewnia osiągnięcie celów określonych w TKE. Zgodnie ze wspomnianym traktatem i protokołem ułatwia ona koordynację odpowiednich środków ogólnych służących realizacji zasad Karty.

Każda ze stron ma jeden głos, a Konferencja Karty Energetycznej postępuje według różnych zasad głosowania w zależności od przedmiotu głosowania.

Niniejszy wniosek dotyczący decyzji na mocy art. 218 ust. 9 TFUE dotyczy stanowiska, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii w odniesieniu do planowanych aktów w ramach Konferencji Karty Energetycznej.

2.2. Stanowisko, jakie należy zająć w imieniu Unii

2.2.1. Zmiana regulaminu Konferencji Karty Energetycznej

Na posiedzeniu w dniu 7 kwietnia 2022 r. komitet zarządzający TKE zalecił Konferencji rozważenie zatwierdzenia zmiany regulaminu w celu umożliwienia ewentualnego cofnięcia lub zawieszenia statusu obserwatora państwa lub organizacji międzynarodowej w pewnych okolicznościach. Art. 36 („Głosowanie”) TKE ma zastosowanie wyłącznie do decyzji przewidzianych w traktacie, natomiast status obserwatora Konferencji Karty Energetycznej jest częściowo uregulowany w regulaminie Konferencji Karty Energetycznej. Proponuje się zatem dodanie nowej lit. e) w poniższym brzmieniu w celu uwzględnienia przypadku ewentualnego cofnięcia lub zawieszenia statusu obserwatora oraz wyjaśnienia odpowiednich zasad głosowania:

„III. OBSERWATORZY

Reguła nr 7

A. Zasady ogólne

[...] e) Konferencja może, w drodze konsensusu, zawiesić lub cofnąć status obserwatora państwa lub organizacji międzynarodowej w przypadku:

uporczywego lub poważnego naruszenia zasad Europejskiej karty energetycznej lub Międzynarodowej karty energetycznej, w zależności od tego, która z tych kart została podpisana przez to państwo lub organizację międzynarodową, lub

uporczywego niewywiązywania się z zobowiązań finansowych wynikających z Międzynarodowej karty energetycznej, jakimi może być obciążone to państwo lub organizacja międzynarodowa.

Jeżeli nie można osiągnąć konsensusu, decyzję Konferencji na podstawie niniejszej litery podejmuje się większością trzech czwartych Umawiających się Stron obecnych i głosujących

na posiedzeniu Konferencji, o ile reprezentują one zwykłą większość Umawiających się Stron”.

W dniu 16 maja 2002 r. grupa robocza ds. kwestii zarządzania zaleciła przedłożenie Konferencji do zatwierdzenia w drodze korespondencji do dnia 5 czerwca wyżej wymienioną proponowaną poprawkę (CC 742) z uwzględnieniem wniosków komitetu zarządzającego (wiadomość 1952).

Niniejsza decyzja Konferencji Karty Energetycznej dostosowuje zalecenia wydane przez komitet zarządzający i grupę roboczą ds. kwestii zarządzania odpowiednio w dniach 7 kwietnia 2022 r. i 16 maja 2022 r. w sprawie poprawki reguły nr 7 regulaminu.

Zgodnie z sekcją VIII Dokumentu końcowego Konferencji Europejskiej Karty Energetycznej Konferencja Karty Energetycznej jest odpowiedzialna za podejmowanie decyzji w sprawie wniosków o podpisanie deklaracji politycznej z 1991 r. Decyzje w tej sprawie były dotychczas podejmowane w drodze konsensusu.

W związku z powyższym stanowisko, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii na posiedzeniu Konferencji Karty Energetycznej, powinno polegać na zatwierdzeniu tej poprawki.

2.2.2. Cofnięcie statusu obserwatora konferencji przyznanego Federacji Rosyjskiej

UE powinna opowiedzieć się za cofnięciem statusu obserwatora Federacji Rosyjskiej w oparciu o przyjętą poprawkę reguły nr 7 regulaminu, co jest uzasadnione obydwojema przewidzianymi w niej przesłankami (naruszenie zasad i niewypełnienie zobowiązań finansowych).

2.2.3. Zawieszenie tymczasowego stosowania TKE w odniesieniu do Białorusi

Na posiedzeniach w dniach 28 kwietnia i 2 czerwca 2022 r. komitet zarządzający kontynuował dyskusje na temat zawieszenia tymczasowego stosowania Traktatu karty energetycznej (TKE) zgodnie z wnioskiem Ukrainy.

Działanie Białorusi zezwalające Rosji na korzystanie z jej terytorium w celu ułatwienia agresji na ukraińskie elektrownie jądrowe oraz jej obiekty przechowywania odpadów promieniotwórczych, infrastrukturę przesyłu gazu, kopalnie węgla, elektrownie wodne oraz rafinerie i złoża ropy naftowej można uznać za istotne naruszenie art. 3, 7, 18 i 19 TKE („pogwałcenie postanowienia istotnego dla osiągnięcia przedmiotu i celu traktatu” [art. 60 ust. 3 lit. b) Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów]).

Umawiające się strony reprezentowane na Konferencji Karty Energetycznej zostaną wezwane do podjęcia decyzji (i) o zawieszeniu tymczasowego stosowania TKE w odniesieniu do Białorusi, (ii) o zwróceniu się do Sekretariatu Karty Energetycznej o formalne poinformowanie depozytariusza i Białorusi oraz (iii) o zawieszeniu statusu obserwatora Białorusi.

UE powinna opowiedzieć się za zawieszeniem tymczasowego stosowania TKE w odniesieniu do Białorusi i zwrócić się do Sekretariatu Karty Energetycznej o formalne poinformowanie depozytariusza i Białorusi. UE powinna również opowiedzieć się za zawieszeniem statusu obserwatora Białorusi.

3. PODSTAWA PRAWNA

3.1. Proceduralna podstawa prawna

3.1.1. Zasady

Art. 218 ust. 9 TFUE określa tryb przyjmowania decyzji ustalających „stanowiska, które mają być zajęte w imieniu Unii w ramach organu utworzonego przez umowę, gdy organ ten ma przyjąć akty mające skutki prawne, z wyjątkiem aktów uzupełniających lub zmieniających ramy instytucjonalne umowy”.

Pojęcie „akty mające skutki prawne” obejmuje akty, które mają skutki prawne na mocy przepisów prawa międzynarodowego dotyczących danego organu. Obejmuje ono ponadto instrumenty, które nie są wiążące na mocy prawa międzynarodowego, ale „mogą w sposób decydujący wywrzeć wpływ na treść przepisów przyjętych przez prawodawcę Unii”³.

3.1.2. Zastosowanie w niniejszej sprawie

Konferencja Karty Energetycznej jest organem utworzonym na mocy umowy, a mianowicie Traktatu karty energetycznej.

Planowane akty, które mają zostać przyjęte przez Konferencję Karty Energetycznej Traktatu karty energetycznej, są aktami mającymi skutki prawne. Zmiana zasad głosowania Konferencji Karty Energetycznej ma moc wiążącą przynajmniej w odniesieniu do instytucji Traktatu karty energetycznej.

Również cofnięcie statusu obserwatora Federacji Rosyjskiej oraz zawieszenie tymczasowego stosowania TKE w odniesieniu do Białorusi mają prawnie wiążące skutki i w związku z tym mają zastosowanie do art. 218 ust. 9 TFUE, ponieważ mają wpływ na konkretny skład Traktatu karty energetycznej.

Planowane akty nie uzupełniają ani nie zmieniają ram instytucjonalnych umowy.

W związku z tym proceduralną podstawą prawną proponowanych decyzji jest art. 218 ust. 9 TFUE.

³ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7 października 2014 r., C-399/12 Niemcy przeciwko Radzie, ECLI:EU:C:2014:2258, pkt 61–64.

3.2. Materialna podstawa prawna

3.2.1. Zasady

Materialna podstawa prawna decyzji przyjętej w trybie art. 218 ust. 9 TFUE jest uzależniona głównie od celu i treści planowanego aktu, którego dotyczy stanowisko, jakie ma być zajęte w imieniu Unii. Jeżeli planowany akt ma dwojaki cel lub dwa elementy składowe, a jeden z tych celów lub elementów da się określić jako główny, zaś drugi ma jedynie poboczny charakter, decyzja przyjęta na mocy art. 218 ust. 9 TFUE musi mieć jedną materialną podstawę prawną, tj. podstawę, której wymaga główny lub dominujący cel lub element składowy.

3.2.2. Zastosowanie w niniejszej sprawie

Główny cel i treść planowanych aktów prawnych odnoszą się do kwestii energii.

Materialną podstawą prawną proponowanej decyzji jest w związku z tym art. 194 TFUE.

3.3. Podsumowanie

Podstawą prawną proponowanej decyzji powinien być art. 194 TFUE w związku z art. 218 ust. 9 TFUE.

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie stanowiska, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii Europejskiej na nadzwyczajnym posiedzeniu Konferencji Karty Energetycznej Traktatu karty energetycznej w dniu 24 czerwca 2022 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 w związku z jego art. 218 ust. 9,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Traktat karty energetycznej („umowa”) został zawarty przez Unię decyzją 98/181/WE, EWWiS, Euratom i wszedł w życie w 1998 r.
- (2) Zgodnie z art. 34 umowy Konferencja Karty Energetycznej zapewnia osiągnięcie celów określonych w TKE. Zgodnie ze wspomnianym traktatem i protokołami ułatwia ona koordynację odpowiednich środków ogólnych służących realizacji zasad Karty.
- (3) Podczas nadzwyczajnego posiedzenia w dniu 24 czerwca 2022 r. Konferencja Karty Energetycznej ma przyjąć: (i) zmianę regulaminu Konferencji Karty Energetycznej, (ii) cofnięcie statusu obserwatora konferencji przyznanego Federacji Rosyjskiej oraz (iii) zawieszenie tymczasowego stosowania TKE w odniesieniu do Białorusi i zawieszenie jej statusu obserwatora TKE.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Stanowisko, jakie ma zostać zajęte w imieniu Unii na nadzwyczajnym posiedzeniu Konferencji Karty Energetycznej Traktatu karty energetycznej 24 czerwca 2022 r. w Brukseli jest następujące:

należy przyjąć proponowaną poprawkę do reguły nr 7;

należy zatwierdzić cofnięcie statusu obserwatora Federacji Rosyjskiej w oparciu o przyjętą poprawkę reguły nr 7 regulaminu, co jest uzasadnione obydwooma przewidzianymi w niej przyczynami (naruszenie zasad i niewypełnienie zobowiązań finansowych);

należy zatwierdzić zawieszenie tymczasowego stosowania TKE w odniesieniu do Białorusi i zawieszenie jej statusu jako obserwatora.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Komisji.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*